

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av arkeologiska prover funna i varvsmiljö på Djurgården, Stockholm

Linderson, Hans

2023

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Linderson, H. (2023). *Dendrokronologisk analys av arkeologiska prover funna i varvsmiljö på Djurgården, Stockholm*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2023:58). Lund University.

Total number of authors:
1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

08 Juli 2023

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2023:58
Hans Linderson
DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV ARKEOLOGISKA PROVER
FUNNA I VARVSMILJÖ PÅ DJURGÅRDEN, STOCKHOLM

Uppdragsgivare: Statens historiska museer, FE 7703, 831 90 Östersund Referens: Niclas Björck. Liljevalchsvraket (Lst dnr 431-41048-2021) organisationsnummer: 2021004953

Område: Stockholm **Prov nr:** 55962-55965 **Antal Prov:** 4

Dendrokronologiskt objekt:

Resultat:

Dendro nr:	Provnr;	Trädslag	Antal år (3 radie om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året)	Proveniensen samt en mer vågad precision av datering.
55961	1000055						saknas
55962	1000056 Rund stolpe	Gran	75	W	1808	V 1808/09	Närke med angränsande landskap
55963	1000057 Kista	Tall	161	Sp 90 W	1858	V1858/59	Norra Finland
55964	1000058 kista	Tall	126;2	Sp 32 ej W	1758	1796-1826	Jämtland- Dalarna 1800-1820
55965	1000059 Hålbordad ek	Ek	95	Ej Sp	(1512)	(E 1522)	(Centrala/östra Frankrike, 1523-1560)

Resultatuppgifter inom parentes är inte helt säkra uppgifter

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Virket går inte att inbördes datera eftersom de har olika provenienser och i stort sett olika trädslag och dateringar. Med hänsyn till detta måste resultatet ses som mycket lyckat.

Ekprovet får höga korrelationer med kronologier skapade från områdena Chantrans och Comte i mellersta/östra Frankrike, vilket ger en datering 1523-1560. Men eftersom provet är så avvikande i alla avseende med övriga populationen av undersökt virke samt att provet endast innehåller 95 årsringar så anser jag att analysen inte uppfyller de kriterier vi ställer på en helt säker datering.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges $sp=0$ menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.